

rasprava Prat-ova o eshatologiji sv. Pavla.

Drugi svezak ima naslov: *The First Epistle to the Corinthians* (1914. Str. XVII+72 u 8-ni. Cijena: broš. 1 sh., a vez. 1 sh. 6 d. (= 1 kr. 80 p.), a preveden i kritičkom raspravom popraćen od istog oca Lattey-a, profesora sv. Pisma. U „Introduction“ O. Lattey govori o življenju pogana i kršćana u Korintu iza vrijeme sv. Pavla i tumači zgodu godinu pisane poslanice. Dva su „Appendix-a“ umetnuta u svesku: u prvom O. Lattey bilježi raznovrsnost teksta, dok u drugom O. Keogh tumači pojam službe ili ministerija u apostolskoj Crkvi.

Treći svezak sadržaje: *The Epistles of Captivity* [1914. Strana XVIII+42 u 8-ni. Cijena broš 9 d. (= 90 para), vezano 1 sh. 3 d. (= 1 kr. 50 p.)], od kojih su prve: Efežanima i Kološanima od Rev. Joseph Richaby-a prevedene, a zatim Filemonu i Filipljanina od O. A. Goodier-a. Svim je ovim poslanicama zajednički Uvod sa posebnim kratkim osvrtom na njihovu zgodu i datum. Kratke su ove poslanice, ali su ih prevodioci popratili sa lijepim bilješkama.

Posljednji i najnoviji svezak *The Apocalypse of St. John* [1915. Str. XXIV+54 u 8-ni. Cijena: broš. 1 sh., vez. 1 sh. 6 d.] po prijevodu Rv. Francis E. Gigot-a sadržaje: „Očitovanje sv. Ivana“. Ovo je bez dvojbe najzanimljivija knjiga od svih dojakošnjih zbog prevažnih pitanja i poteškoća, koje O. Gigot vješto otklanja. U uvodu ističe prevodilac karakter ove knjige, njezina pisca kao i datum i mjesto sastavka. Vrlo je koristan članak o načinu tumačenja apokalipse.

Prijevod je kritičan polag izvornika s obzirom na najmoderniju bibliografiju. Bibliciste će tu mnogo novih tekovina naći, a prevodioci će upoznati najbolji način prevođenja. Istom, kad bude dovršena kolekcija, što željno iščekivamo, moći će se uočiti znamenitost ovog prijevoda. Svesci se dobavljaju preko nakladne knjižare: Messrs Longmans, Green and Co. (39 Paternoster Row) London -- England.

A. L. Gančević O. F. M.

Denzinger-Bannwart: Enchiridion Sybolorum Definitionum et Declarationum de Rebus Fidei et Morum. Editio duodecima. U 8-ni XXVII+592 str. K tomu: Appendix i Index Systematicus 8+56 str. Stoji: broš. 5 M., a vez. u platno 6 M. kod: Herdersche Verlagsbuchhandlung u Beču ili u Freiburg-u (Breisgau-Njemačka).

Pred nama je i dvanaesto izdanje ove prekorisne knjige. Od god. 1854., t. j. kad je pok. Henrik Denzinger prvi puta djelo objelodanio, pa do danas možda nema knjige — osim sv. Pisma — koju toliko kler prevrće, kao što je Denzingerova knjiga, a koja je u mnogočem proširena trudom Isusovca oca Klementa Bannwart-a. Tomu nije zamjerke. Moramo dapače sve to veoma preporučivati, da se kler snjome zabavlja, jer ona sadržaje srčiku kršćanske nauke. Crkva se vazda brinula, da vjernicima poda sve ono, što je potrebno za njihov duševni život. Odatle razni napuci, opomene, odluke, preinake na legislativnom polju kršć. ustanove. Denzingerov Enchiridion ide upravo za tim, da nam hronološkim redom prikaže pravila, koja je Crkva davala, a još i danas daje za naše duševno vladanje. Želimo li upoznati pravo kat. nauku, dužni smo paziti na njezine simbole, definicije i deklaracije. U vjersko i čudoredno područje spadaju: objava, Crkva, rimski poglavar, jedinstvo i Trojstvo Božje, djelo stvorenja, vrhunaravni red, čovječji pad, Isukrst i njegovo poslanje, Bl. Djev. Marija, opravdanje ili justifikacija putem milosti, kreposti, sakramenta i sakramentalija, i konac svijeta. To su velika poglavlja, što sadržaje Denzingerov Priručnik. Poglavlja nijesu obrađena kakovim spisateljskim duhom, već su na prosto iznesene činjenice onako, kako nam nepatvoreno stižu iz Petrove korablje. To i jest zapravo odlika knjige, jer, dok mi po opsežnim knjigama katkad uzaludno tražimo suštinu i jezgu istine, otkriva nam se u ovoj knjizi na svakoj stranici istina u svojem čistom licu, koje

pripada rimskoj katoličkoj Crkvi. Pa stoga Denzingerovo djelo, usavršeno Bannwartovim radom, sa svakog je gledišta preporučljivo. Da jasnije istaknemo vrijednost ovog djela, napominjemo riječi stožernika Gibbons-a, koji se ovako o djelu izrazi: „Optandum est, ut quilibet Theologiae lector semper duo volumina prae manibus habeat: Bibliam et hoc Enchiridion; ita ut, si omnibus non licet omnia catholicae traditionis monumenta consulere, ea saltem, quae maxime authentica sunt et quasi medullam aliorum continent, frequenter adire possint. Quod perfacile est cum supradicto opere, in quo accurate referuntur et claro ordine disponuntur. Sic vitabitur periculum nimium proprie ingenio indulgendi, et permiscendi hominum inventa cum Ecclesiae doctrina“. Tim riječima uzernog stožernika, mislimo, najbolje je označena znamenitost kao i korist Denzingerove knjige.

A. L. Gančević O. F. M.

Cathrein Viktor S. I.: Philosophia moralis in usum scholarum. Editio nona et decima ab auctore recognita. B. Herder-Friburgi Brisgoviae 1915. str. XVIII. + 524. Cijena M 5.30; vez. M. 6.

Prije četiri godine izdao je pisac sedmo i osmo izdanje ovoga svog djela, a eto već ove godine slijedi izdanje deveto i deseto — najbolji znak, da je ova knjiga izvrsna, kad se tako brzo raspacava. U „Bog. Smotri“ (1911. II. god. str. 294.) bila je već strukovna recenzija ovoga djela, pa nam ovaj put valja samo još to spomenuti, da je u ovom izdanju veoma malo što ispravljano ili dodano, osim nekih poteškoća, većinom iz sv. Tome, i nekoliko Kolorarija. Sv. Toma je danas ugled tako velik, da ga i katolički pisci navlače za sebe, kadgod misle, da je sv. Toma nešto ustvrdio, što se podurava s njihovim nekršćanskim izvodima. Ali pisac vadi ta mjesta i ustanovljuje pravi in smisao i vlastitim oružjem pobija protivnika. Knjigu ovu opet preporučujemo i svećenstvu i bogoslovima, jer će u knjizi ovoj naći u jezgrovitom i krat-

kom prijegledu cijelu etiku sa važnim i najmodernijim pitanjima.

Dr. Pazman.

Prümmer Dominicus M. O. Pr.: Manuale theologiae moralis secundum principia S. Thomae Aquinatis in usum scholarum. Tom. I. (str. XL+434), tom. II. (str. X+540), tom. III. (str. XII+690). Friburgi Brisgoviae MCMXV. B. Herder. Cijena 24 M. vez. 28 M. za sva tri sveska; I. sv. 6'60 M. vez. 7'80; II. sv. 7'80 M. vez. 9'20; III. sv. 9'60 M. vez. 11.

Pisac, profesor moralnoga bogoslovlja na katol. sveučilištu u Freiburgu u Švicarskoj, obećao je, veli, prigodom izdanja svoga „Manuale iuris ecclesiastici“, da će izdati i ovo svoje djelo; a kad su ga za to umolili i njegovi slušači, objelodanio je svoja predavanja iz moralke. Osim ovih dvaju vanjskih razloga, veli, da ga je na izdanje ovoga djela potakao i unutarnji razlog, naime što se mnogi moralisti odviše upuštaju u kazuistiku, a zanemaruju razbistriti načela i krjeposti, tako te njihova moralka nije drugo van „elenchus peccatorum“. „Quidam casuistae“, veli, „id unum conantur ostendere, quam prope ad peccatum grave sine peccato liceat accedere“. I za to je on, ne kao da bi bio protivnik kazuistike, nego jer su načela poglavita stvar kod znanosti, pokušao postaviti u ovom svom djelu i razjasniti načela moralnoga bogoslovlja, slijedeći metodu sv. Tome, koji u svojoj „Summa theol.“ malo govori o pojedinim grijesima, a opširno o pojedinim krjepostima. A kad se bude dobro upoznavala krjepost, lako će se moći suditi o protivnim manama. A napokon nauka o krjepostima dobro će doći svećeniku ne samo u isповijedaonici, već i na propovijedaonici, u školi i u privatnom životu.

Pisac je ovo djelo razdjelio na dva dijela. U uvodu raspravlja o pojmu, vrelima i metodama moralnoga bogoslovlja, a za tim donosi kratak prikaz historijskog razvitka ove bogoslovske discipline. U prvom dijelu,